

TBMM
HALKLARIN EŞİTLİK VE DEMOKRASİ PARTİSİ
GRUP BAŞKANLIĞI

Sayı : 16744

Tarih : 27.02.2026

10/3869

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Türkiye dilsel çeşitlilik açısından zengin bir ülke olmasına rağmen Türkçe dışındaki diller eğitim, medya ve kamusal hizmet alanlarında sınırlı kullanım imkanına sahiptir. Başta Kürtçe olmak üzere milyonlarca yurttaşın konuştuğu dillerin eğitim sürecinde yeterince yer bulamaması, dilsel hakların ve fırsat eşitliğinin güçlendirilmesi ihtiyacını ortaya koymaktadır. Bu nedenle Türkiye'de Türkçe dışındaki dillerin durumunun ve çözüm yollarının belirlenmesi amacıyla adına Anayasa'nın 98'inci ve İçtüzüğü'nün 104'üncü ve 105'inci maddeleri gereğince meclis araştırması açılmasını arz ve teklif ederim.

Mehmet KAMAÇ

Diyarbakır Milletvekili

GEREKÇE

Dil, toplumların tarihsel hafızasını ve kültürel sürekliliğini taşıyan temel unsurlardan biridir. Dilsel çeşitliliğin korunması yalnızca kültürel mirasın yaşatılması açısından değil, eşit yurttaşlık, demokratik katılım ve kamu hizmetlerine erişim açısından da büyük önem taşımaktadır. Türkiye tarihsel olarak çok dilli bir toplumsal yapıya sahip olup başta Kürtçe (Kurmançî ve Zazakî/Kirmanckî) olmak üzere Lazca, Çerkes dilleri, Arapça, Süryanice, Ermenice ve Rumca gibi birçok dil yüzyıllardır bu coğrafyada varlığını sürdürmektedir.

Mevcut anayasal ve yasal düzenlemeler Türkçe dışındaki dillerin tamamen yasaklandığı bir sistem öngörmemekle birlikte, bu dillerin eğitim ve kamusal yaşamda gelişimini sağlayacak yeterli bir çerçeve sunmamaktadır. Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nda devletin dilinin Türkçe olduğu hükme bağlanmış, ayrıca eğitim alanında Türkçeden başka bir dilin ana dil olarak okutulamayacağı düzenlenmiştir. Bu durum, özellikle anadilde eğitim konusunda önemli bir sınırlama oluşturmaktadır.

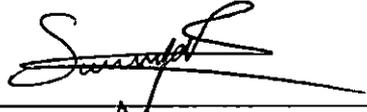
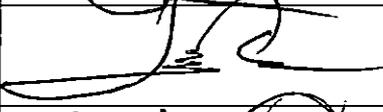
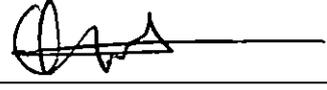
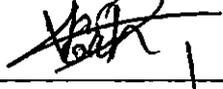
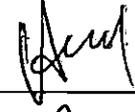
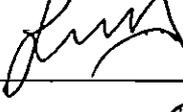
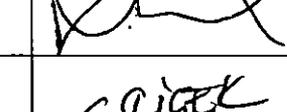
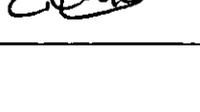
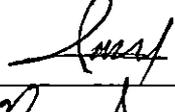
Bugün Türkiye'de bireylerin özel yaşamlarında, kültürel faaliyetlerde ve yayıncılık alanında farklı dilleri kullanmaları hukuken mümkündür. Eğitim alanında ise Türkçe dışındaki diller yalnızca sınırlı ölçüde seçmeli dersler aracılığıyla yer bulabilmektedir. Ancak öğretmen ve materyal eksiklikleri ile derslerin düzenli açılmaması gibi sorunlar nedeniyle bu uygulama birçok bölgede sürdürülebilir bir nitelik kazanamamıştır.

Özellikle Türkiye nüfusunun önemli bir bölümünü oluşturan Kürt yurttaşların kendi anadillerinde eğitim imkanından yararlanamaması, dil hakları alanındaki en temel sorunlardan biri olmaya devam etmektedir. Milyonlarca yurttaşın konuştuğu bir dilin eğitim sistemi içinde yer bulamaması, dilsel çeşitliliğin korunması kadar eğitimde fırsat eşitliği bakımından da değerlendirilmesi gereken bir mesele olarak önemini korumaktadır.

Öte yandan sağlık hizmetleri, adli süreçler, sosyal hizmetler ve yerel yönetim hizmetleri gibi vatandaşın günlük yaşamını doğrudan ilgilendiren alanlarda çok dilli hizmet sunumunun sınırlı olması, kamu hizmetlerine erişimde çeşitli zorluklara yol açabilmektedir. Anadilde bilgilendirme ve tercüme hizmetlerinin yeterince kurumsallaşmamış olması özellikle dezavantajlı gruplar açısından hak kayıplarına neden olabilmektedir.

Mevcut düzenlemelerin önemli bir bölümü parçalı ve sınırlı olup dil haklarına ilişkin bütünlüklü bir politika bulunmamaktadır. Hukuki olarak tanınan sınırlı hakların uygulamada idari engeller, personel yetersizliği ve standart eksikliği nedeniyle hayata geçirilemediği görülmektedir.

Türkiye'nin dilsel çeşitliliğinin korunması, Türkçe dışındaki dillerin eğitim, kültür ve kamusal hizmet alanlarında karşılaştığı sorunların tespit edilmesi, mevcut anayasal ve yasal düzenlemelerin uygulamadaki sonuçlarının değerlendirilmesi ve gerekli yasal ve idari önlemlerin belirlenmesi amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından bir araştırma yapılması gerekli hale gelmiştir.

1	SÜMEYYE BOZ ÇAKI	MUŞ	
2	AYTEN KORDU	TUNCELİ	
3	SERHAT EREN	DİYARBAKIR	
4	DİLAN KUNT AYAN	ŞANLIURFA	
5	GÜLCAN KAÇMAZ SAYYİĞİT	VAN	
6	NEVROZ UYSAL ASLAN	ŞIRNAK	
7	ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU	KOCAELİ	
8	ADALET KAYA	DİYARBAKIR	
9	VEZİR COŞKUN PARLAK	HAKKARİ	
10	ALİ BOZAN	MERSİN	
11	SALİHE AYDENİZ	MARDİN	
12	GÜLDEREN VARLI	VAN	
13	BERİTAN GÜNEŞ ALTIN	MARDİN	
14	BERDAN ÖZTÜRK	DİYARBAKIR	
15	ZEYNEP ODUNCU KUTEVİ	BATMAN	
16	CENGİZ ÇİÇEK	İSTANBUL	
17			
18	SABAHAT ERDOĞAN SARITAŞ	SİİRT	
19	GEORGE ASLAN	MARDİN	
20	MEHMET ZEKİ İRMEZ	ŞIRNAK	